

Onderwerp : Aanbieden Landbouwagonde Westerkwartier en Mindmap
Wenakker, inventarisatie en contact landbouw - gemeenteraad

Zaaknummer :
Verantwoordelijk
portefeuillehouder: Griffie
Bijlagen : Mindmap Wenakker
Raadsbrief uitblijven landbouwnotitie

✿ **Voorgesteld besluit:**

- ✿ de door de werkgroep Wenakker geformuleerde Landbouwagonde Westerkwartier en bijbehorende Mindmap Wenakker vast te stellen;
- ✿ de Landbouwagonde Westerkwartier en de geformuleerde aandachtspunten uit de Mindmap Wenakker door het college te verwerken in het toekomstig te formuleren beleid;
- ✿ in ieder geval één keer per jaar het relevante beleid te toetsen aan de Landbouwagonde en de geformuleerde aandachtspunten van de Mindmap in een gesprek van de leden van de werkgroep Wenakker met het college.

1. Hoe is Wenakker ook alweer ontstaan?

Op een bijeenkomst van agrariërs met raadsleden van Westerkwartier (3 november 2022) is het goede gesprek over de landbouw op gang gekomen. De boerenprotesten waren een belangrijke aanleiding. Het gesprek is ontstaan vanuit de wijsheid: praat niet òver elkaar maar mét elkaar. Vanuit confrontatie geboren en door samen het goede gesprek te voeren omgezet in verbinding. Er werd het voorstel gedaan om een werkgroep in te richten. In deze werkgroep nemen enkele betrokken personen uit de landbouwwereld en raadsleden zitting. Er is een evenwichtige verdeling tussen mensen uit de landbouw en uit de raad: acht om acht. Alle fracties uit de raad zijn vertegenwoordigd.

De raad heeft als leden van deze werkgroep benoemd:

vanuit de gemeenteraad: Harm Beute, Arnold Bloem, Harmke van der Sluis, Klaas-Wybo van der Hoek, Rogier van 't Land, Alex Steenberg, Ymte Sijbrandij, Sandra de Wit;
vanuit de agrarische sector: Arjen Boer, Hilko Bos, Wilma Giesen, Mark Groenveld, Rianne van der Helm, Henk Hulshoff, Thijs Neutel en Arjan de With.

De werkgroep draagt de naam "Wenakker Westerkwartier". Wenakker is een mooi Gronings woord. Het staat voor de smalle strook aan de kop van de akker waar de ploeg gedraaid wordt. Daardoor was het ook deel van de akker waar niet veel of alleen onkruid groeide. En misschien het belangrijkste: het was de plek om te pauzeren, koffie te drinken

en een praatje te maken met een collega of voorbijganger. Voor deze naam is gekozen, omdat de hedendaagse uitdagingen veel wonden en keren vragen van de landbouw, de gemeente en onze samenleving. Tegelijkertijd is dat gesprek met de collega's en voorbijgangers o zo belangrijk.

De werkgroep is in 2023 vijfmaal bijeen gekomen om een inventarisatie van onderwerpen te maken. Het plan is om na deze periode de klankbord- of contactfunctie met een of twee bijeenkomsten per jaar vorm te geven.

De werkgroep is ingesteld voor de duur van de lopende raadsperiode (2022-2026).

Vanzelfsprekend staat het de raad in 2026 in de nieuwe samenstelling vrij om een besluit te nemen over een voortzetting van de werkgroep.

2. Wat was ook alweer de opdracht aan de werkgroep?

De werkgroep Wenakker heeft zich ten doel gesteld een inventarisatie te maken van het gemeentelijk beleid en de beleidsterreinen die direct of indirect een betekenisvolle invloed kunnen hebben op de landbouw, landbouwbedrijven, agrariërs en daaraan sterk verbonden activiteiten. Deze inventarisatie dient raadsleden en hun fracties te helpen in het beoordelen en ontwikkelen van beleidskaders en beleid. Vanzelfsprekend kunnen het college, ambtenaren, belangstellende en belanghebbende inwoners eveneens hun voordeel doen met zo'n inventarisatie. Op grond van de inventarisatie kan de werkgroep aangeven welke onderwerpen urgent zijn voor de landbouw in Westerkwartier en die aandacht behoeven van de gemeente.

In de klankbord- en contactfunctie kan de werkgroep de inventarisatie en de urgentie actualiseren. Deze functie moet tegelijkertijd meer kennis van en inzicht in landbouw opleveren voor de raad en de organisatie. Agrariërs krijgen een actuele kijk op de gemeentelijke bestuurlijke en politieke ontwikkelingen. Bovendien kunnen zij problemen, en de urgentie ervan in de situatie van Westerkwartier, rechtstreeks over het voetlicht brengen. De werkgroep kan de gemeenteraad en het college adviezen geven, maar houdt zich niet direct bezig met het voorbereiden, formuleren of beoordelen van beleid.

3. Hoe heeft de werkgroep dit aangepakt en waar heeft het toe geleid?

Om de inventarisatie uit te voeren is de werkgroep vijfmaal bijeen geweest in Zuidhorn. Er werd gebruik gemaakt van de aanwezige kennis in de werkgroep. De griffie heeft de werkgroep ondersteund in de organisatie en verslaggeving van de bijeenkomsten.

Er is een beroep gedaan op ambtelijke expertise. Dit heeft erin geresulteerd dat een vijftal ambtenaren bij een aantal vergaderingen zijn aangeschoven. Hierdoor was het goed mogelijk om hun kennis en kunde te koppelen aan de inzichten van de leden van de werkgroep.

In juli 2023 is een werkbezoek georganiseerd naar de bedrijven van de families Giesen en Neutel. Zowel de leden van de werkgroep, wethouder Nederveen, andere raadsleden en een aantal betrokken ambtenaren hebben tijdens deze middag de praktijk kunnen ervaren.

Het werk van de werkgroep heeft een Landbouwagonderwerpen Westerkwartier (zie §4) en de Mindmap Wenakker (zie bijlage) opgeleverd. Op de Mindmap zijn de aandachtspunten

onderverdeeld in een zevental categorieën. Het is nu zaak dat deze aandachtspunten hun weg vinden in het gemeentelijk beleid.

Het college heeft in de bijgevoegde raadsbrief aangegeven dat er op dit moment geen landbouwnotitie wordt geschreven. Tegelijkertijd geeft het college in deze raadsbrief aan dat het aantal thema's waarin er raakvlakken met de landbouw zijn, zeer breed is: vormen van agrarische bedrijfsvoering (natuurinclusief, extensief, intensief, etc), grondposities, landschap en landschapselementen, wonen, recreatie, duurzame energie, klimaatadaptie, biodiversiteit, natuurbehoud- en ontwikkeling. In deze brief wordt ook aangegeven dat de startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) in een raadsbrief onder de aandacht van de raad is gebracht. De werkgroep Wenakker is over dit NPLG bijgepraat door betrokkenen vanuit de provincie Groningen. Voor de werkgroep Wenakker is van belang dat de werkgroep in gesprek kan blijven over de ontwikkelingen bij het tot stand komen van het definitieve gebiedsprogramma.

4. Wat zetten we op de Landbouwagonde Westerkwartier?

De werkgroep Wenakker zet zeven hoofdpunten op de Landbouwagonde Westerkwartier. Het daarbij om zeven algemene thema's, waarbij in de Mindmap Wenakker de uitwerking met concrete aandachtspunten wordt gegeven.

1. Landbouw hoog op de politieke en bestuurlijke agenda.
2. Landbouw als vitale drager van ons gebied, natuur en landschap.
3. Landbouwbedrijven als onmisbare pijler voor onze Westerkwartier-economie en leefbaarheid.
4. De diversiteit van de aard en stijl van landbouwbedrijven als kracht.
5. Duurzaamheid, innovatie en perspectief voor landbouwbedrijven als kansen.
6. De noodzakelijke transitie gezamenlijk aangaan en dragen.
7. Vertrouwen en verbinden vanuit het goede gesprek tussen boeren, burgers en gemeente (bestuurlijk én ambtelijk) als Westerkwartiermodel.

Het zou de ontwikkeling van onze landbouwbedrijven en plaatselijke economie ook kunnen helpen, als er nieuwe ketens ontwikkeld zouden kunnen worden. Wellicht kunnen we denken aan iets als een nieuwe teelt of herwaardering van oude teelten (bijvoorbeeld olifantsgras, vezelhennep, quinoa) met plaatselijke verwerkings- en toepassingsmogelijkheden, hoewel dat in de praktijk niet eenvoudig is? Zoiets zou hoger op de agenda gezet mogen worden van overheden en andere organisaties.

5. Zijn we nu klaar?

We zijn halfweg, maar nog niet klaar.

Een deel van de opdracht is met het vaststellen van de Landbouwagonde Westerkwartier en de Mindmap Wenakker door de gemeenteraad vervuld. De inventarisatie is voor nu afgerond. De thema's en aandachtspunten in de Landbouwagonde en de Mindmap worden meegegeven aan de raad en het college.

Voor de leden van de werkgroep Wenakker is van groot belang dat deze punten in het goede gesprek blijven en daar waar mogelijk in beleid vertaald worden. De raadsleden, werkgroepleden, collegeleden en ambtenaren worden uitgenodigd dit goed te blijven volgen.

Nu gaat de werkgroep Wenakker verder met het andere deel van haar opdracht: het evalueren van de opvolging van deze documenten, zo nodig te komen met actualisaties en voorts het onderhouden van het contact met werkgroepbijeenkomsten en werkbezoeken. De aanwezigheid en actieve deelname aan vergaderingen en werkbezoeken van beleidsmedewerkers is door de werkgroep als erg waardevol ervaren.

Raadsgriffier,

O.E. de Vries

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Westerkwartier,

Besluit:

- ✿ de door de werkgroep Wenakker geformuleerde Landbouwagonenda Westerkwartier en bijbehorende Mindmap Wenakker vast te stellen;
- ✿ de Landbouwagonenda Westerkwartier en de geformuleerde aandachtspunten uit de Mindmap Wenakker door het college te verwerken in het toekomstig te formuleren beleid;
- ✿ in ieder geval één keer per jaar het relevante beleid te toetsen aan de Landbouwagonenda en de geformuleerde aandachtspunten van de Mindmap in een gesprek van de leden van de werkgroep Wenakker met het college.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van de raad van de gemeente Westerkwartier,
d.d. 11 oktober 2023

A. van der Tuuk
Voorzitter

O.E. de Vries
Raadsgriffier